

Suuren paaston ensimmäisen viikon lauantai

Päivän teksti on alkuperäinen suuren paaston ensimmäisen lauantain teksti. Suurimmalla osalla suuren paaston lauantai- ja sunnuntaipäivillä on perustekstin lisäksi myös jokin toinen, siihen päivään lisätty ”toinen muisto”. Teodoros Alokkaan teksti on suuren paaston ensimmäiseen lauantaihin liitetty ”toinen muisto”.

Päivän epistola

(Hepr. 1: 1 – 12)

”Monet kerrat ja monin tavoin Jumala muinoin puhui isillemme profeettojen suulla, mutta näinä viimeisinä aikoina hän on puhunut meille Pojassaan, jonka hän on pannut kaiken perilliseksi ja jonka välityksellä hän myös on luonut maailmat. Poika on Jumalan sädehtivä kirkkaus, hänen olemuksensa kuva, ja hän ylläpitää kaikkea olemassa olevaa sanansa voimalla. Toimitettuaan puhdistuksen synneistä hän on asettunut korkeuksissa istuimelleen Majesteetin oikealle puolelle. Näin hänestä on tullut enkeleitä suurempi, yhtä lailla kuin hänen saamansa nimi on enkelien nimiä ylhäisempi. Ei Jumala ole yhdellekään enkelille milloinkaan sanonut: - Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin. Ei myöskään näin: - Minä olen oleva hänen Isänsä, ja hän on oleva minun Poikani. Kun Jumala jälleen tuo Esikoisensa maailmaan, hän sanoo: - Kaikki Jumalan enkelit kumartakoot häntä. Enkeleistä hän sanoo näin: - Hän tekee enkelinsä tuuliksi, palvelijansa tulenliekeiksi. Mutta Pojastaan hän sanoo: - Jumala, sinun valtaistuimesi pysyy ajasta aikaan, ja sinun kuninkaanvaltikkasi on oikeudenmukaisuuden valtikka. Sinä rakastit oikeutta ja vihasit vääryyttä. Sen tähden Jumala, sinun Jumalasi, on voidellut sinut riemun öljyllä, sinut, ei kumppaneitasi. Ja myös näin: - Sinä, Herra, laskit alussa maan perustukset, sinun kättesi työt ovat taivaat. Ne katoavat, mutta sinä pysyt. Ne kaikki kuluvat kuin vaate, sinä käärit ne kokoon kuin päällysviitan, ne vaihdetaan niin kuin vaate. Mutta sinä olet iäti sama, sinun vuotesi eivät lopu.

”Monet kerrat ja monin tavoin” ilmaisee, että Jumalan ilmoitus Vanhassa testamentissa koostuu pienistä osasista, jotka on annettu eri tavoin. Jumala puhui Pyhän Hengen kautta laissa ja profeettojen suulla johdattaen kansaansa suurempaan totuuteen. ”Isillemme” tarkoittaa israelilaisten kantaisiä. Tekstimuoto ei edellytä, että vastaanottajat ovat nimenomaan juutalaisia, sillä esimerkiksi Paavali käytti samaa ilmaisumuotoa kirjoittaessaan entisille pakanoille (1. Kor. 10: 1), usko oli tehnyt israelilaisten esi-isistä myös entisten pakanoiden esi-isiä. Usko on tuonut heidät hengellisen Israelin kansainyhteisön jäseneksi (Gal. 3: 29).

Yleensä ilmaisu ”näinä viimeisinä aikoina” viittaa aikojen loppuun, mutta varhaisessa kirkossa se tarkoitti myös Kristuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeistä aikaa. Hän puhuu ainoan Poikansa kautta. Tekstiyhteys antaa ymmärtää, että Kristus on Jumalan viimeinen sana maailmalle. Teksti myös korostaa Pojan osuutta maailman luomisessa. Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että teksti ensin mainitsee olemisen perillisenä ja sitten osallisuuden luomiseen, vaikka asiallisesti ne ovat päinvastoin. Ensimmäin luotiin maailma ja perilliseksi Hän tuli ”asettuessaan korkeuksissa istuimelleen”, siis kärsimyksensä jälkeen (Room 8: 17). Tekstissä on muoto: ”luonut maailmat”. Tämä edellyttää useamman maailman olemista. Uskontunnustuksessa sanotaan: ”kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan”. Vielä yksi huomio: se sana, mitä luotiin, voidaan kääntää kahdella eri tavalla, joko maailmana tai aikakautena. Asiayhteys osoittaa, että tässä puhutaan maailmasta.

Osa tutkijoista on ehdottanut, että jakeet kolme ja neljä, ehkä myös jae kaksi, ovat muodostaneet jumalanpalvelusveisun, jota heprealaiskirjeen kirjoittaja on käyttänyt luodessaan tekstiään.

Pojasta todetaan Hän olevan ”Jumalan sädehtivä kirkkaus”. Teksti on voinut saada vaikutteita Viisauden kirjasta (Viis. 7: 26). Tämä on todennäköisesti passiivinen olomuoto eli Poika heijastaa Isän kirkkautta. Nikean uskontunnustuksen sanat ”valo valosta” kertoo tästä asiasta. Pojalla on kuitenkin myös aktiivinen toiminta, kun ”hän ylläpitää kaikkea olemassa olevaa sanansa voimalla”, tämä todennäköisesti viittaa siihen, mihin Hän on luomisprosessissa ollut mukana. Tässä käytetty kieli muistuttaa Sananlaskujen kieltä, kun siinä kerrotaan Viisauden syntymisestä ja läsnäolosta luomisessa (vrt. Sananl. 8: 22 – 31). Myös Johanneksen evankeliumin alku kertoo, että ”kaikki syntyi Sanan voimalla” (Joh. 1: 1 – 3).

Seuraavaksi siirrytään Kristuksen toimintaan pelastajana. ”Toimitettuaan puhdistuksen synneistä” on Pojan toiminnan tärkein asia, sillä tarkoitetaan Pojan kuolemaa uhrina. Tämä on Kristuksen papillisen toiminnan tärkein asia. Sen jälkeen ”hän on asettunut korkeuksissa istuimelleen Majesteetin oikealle puolelle. Näin toteutuu Psalmien kirjan ennustus (Ps. 110: 1). Kristuksen asema korkeuksissa on meidän toivomme perusta.

Jae neljä on ymmärrettävä oikein. Siinä ajattelumalli on juutalainen. Sen mukaan nimi ilmaisee persoonan olemuksen. Nyt kyseinen nimi on Poika, vaikka teksti ei sitä suoraan mainitse. Tätä ei saa ymmärtää sillä tavoin, että Jumala olisi adoptoinut Pojan tämän kuoleman, ylösnousemuksen ja taivaaseenastumisen jälkeen! Nyt esille tulee Heprealaiskirjeen tarkoitus. Sen kirjoittaja vastustaa niitä, jotka uskoon tulon jälkeen aikovat luopua tästä uskosta, luopua Jeesuksen Kristuksen opetuksesta. Juutalaisessa ajattelussa enkelit toivat sanoman (vrt. Hepr. 2: 2). Nyt kirjoittaja haluaa

osoittaa, että mitään sanomaa, joka kumoo Jeesuksen opetuksen, ei voi pitää oikeana. Tämän osoittaa teksti: ”hänen saamansa nimi on enkelien nimiä ylhäisempi”. Vaikka joku väittäisi olevansa enkeli, niin jos hänen opetuksensa poikkeaa Kristuksen opetuksesta, niin se on väärää opetusta. Pojan nimi on siis enkeleitä suurempi jo Hänen ollessaan ihminen. Heprealaiskirjeen ”Poika” on Filippiläiskirjeessä ”Herra” (Fil. 2: 11).

Teksti voi liittyä myös kysymykseen papistosta. Heprealaiskirje voi korostaa uuden liiton pappien ylivertaisuutta verrattuna vanhan liiton papistoon. Juutalaisessa ajattelussa nähtiin, että enkelit taivaassa toteuttavat jumalanpalvelusta. Nyt kirjoittaja ehkä todistaa, että nyt taivaassa vaikuttaa Kristuksen pappeus.

Tekstimme alkuosa osoittaa, että uusi liitto on vanhaa liittoa ylempi. Vanha liitto on aloitus ja epätäydellinen, uusi liitto on lopullinen ja täydellinen. Uudessa liitossa ihminen voi Kristuksen kautta astua taivaan todellisuuteen.

Jeesuksen ylemmyyttä suhteessa enkeleihin perustellaan seitsemällä Vanhan testamentin tekstillä. Muodoltaan nämä lainaukset muistuttavat Qumranin yhteisön käyttämää lainauskokoelmaa. Tällaista kokoelmaa on todennäköisesti käytetty opetuksen apuna tai sillä on puolustettu opetusta. ”Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin” (Ps. 2: 7) on todennäköisesti ollut alun perin Juudan kuninkaan kruunausteksteistä. Ajatus löytyy profeetta Samuelilta (2. Sam. 7: 14), jossa kuvataan Jumalan ja daavidillisen hallitsijan suhdetta isän ja pojan välisenä suhteena. Noustessaan valtaan hänestä tuli siis Jumalan poika. Psalmin kaksi toisessa jakeessa mainitaan voideltu ja täksi voidelluksi ymmärrettiin jakeen seitsemän Poika. Näin juutalaisuudessa messiaan ymmärrettiin nousevan Daavidin suvusta. ”tämä päivä” tarkoittaa Kristuksen ylösnousemisen jälkeen sitä päivää, jolloin Kristus korotettiin istuimelleen tai ikuisuutta. Nikean uskontunnustus määrittää asiaa näin: ”Uskon yhteen Herraan, Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, joka on syntynyt Isästä ennen aikojen alkua, valo valosta, tosi Jumala tosi Jumalasta, syntynyt, ei luotu, joka on samaa olemusta kuin Isä ja jonka kautta kaikki on saanut syntynsä.”

Kolmas lainaus Vanhasta testamentista on yhdistelmä profeetta Moosekselta ja Psalmeista (5. Moos. 32: 43; Ps. 97: 7, Septuagintan mukaan): ”Kaikki Jumalan enkelit kumartakoot häntä.” Todennäköisesti ajankohta tälle kumartamiselle on Kristuksen korottaminen, ei Hänen syntymisensä maailmaan eikä Hänen toinen tulemisensa maailmaan. ”Esikoinen” on ymmärrettävä niin, että Hän on yksi ja ainoa iankaikkinen Poika.

Neljäs lainaus koskee enkelien tehtävää: ”Hän tekee enkelinsä tuuliksi, palvelijansa tulenliekeiksi.” Lainaus on Psalmeista (Ps. 104: 4, Septuaginta). Enkelin tehtävä voi muuttua, mutta Pojan tehtävä on ikuinen. Apokryfinen neljäs Esran kirja kertoo tästä muutoksesta (4. Esra: 8: 21 – 22).

”Jumala, sinun valtaistuimesi” voitaisiin ajatuksena ehkä kääntää: Jumala on sinun valtaistuimesi. Tämäkään käännös ei ole oikea. Lainaus on psalmeista (Ps. 45: 7 - 8). Keskeisenä tässä lainauksessa on se, että Jumalan valtaistuin on ikuinen. Tällä istuimella Poika on oleva myös ikuisesti.

Seuraava lainaus kuvaa Poikaa luojana, se on jälleen psalmeista (Ps. 102: 26 – 28; kts. myös Jes. 51: 6). Psalmi kuvaa siinä Jumalaa (Herra) luojana, mutta Heprealaiskirjeen kirjoittaja tarkoittaa lainauksellaan Poikaa. Jumalan pysyvyys kuvaa nyt Pojan pysyvyyttä. Viimeinen lainaus ei kuulu tämänpäiväiseen tekstiimme.

Päivän evankeliumi

(Mark. 2: 23 – 3: 5)

”Siihen aikaan Jeesus kulki sapattina viljapellon laitaa, ja hänen opetuslapsensa alkoivat kulkiessaan katkoa tähkäpäitä. Silloin fariseukset sanoivat hänelle: ”Katso nyt! Miksi opetuslapsesi tekevät sellaista, mitä sapattina ei ole lupa tehdä?” Mutta Jeesus vastasi heille: ”Ettekö ole koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänen ja hänen miestensä tuli nälkä eikä heillä ollut ruokaa? Hän meni, Abjatarin ollessa ylipappina, Jumalan huoneeseen ja otti uhrileivät, söi ja antoi miehilleenkin, vaikka niiden syöminen on sallittua ainoastaan papeille.” Ja Jeesus sanoi heille: ”Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten. Niinpä Ihmisen Poika on myös sapatin herra.” Jeesus meni taas synagogaan. Siellä oli mies, jonka käsi oli surkastunut. Fariseukset pitivät silmällä, parantaisiko Jeesus miehen sapattina, sillä he tahtoivat nostaa syytteen häntä vastaan. Jeesus sanoi miehelle, jonka käsi oli surkastunut: ”Astu esiin”, ja kysyi sitten fariseuksilta: ”Kumpi on sapattina luvallista, tehdä hyvää vai tehdä paha, pelastaa ihmishenki vai tappaa ihminen?” He eivät vastanneet mitään. Jeesus loi heihin vihaisen katseen; hän oli murheissaan heidän sydämensä kovuudesta. Hän sanoi miehelle: ”Ojenna kätesi.” Mies ojensi kätensä ja se tuli ennalleen.”

Samasta asiasta on tekstiä Matteuksella (Matt. 12: 1 – 4, 9 - 13) ja Luukkaalla (Luuk. 6: 1 – 10).

Tekstimme käsittää kaksi erillistä kertomusta, joita yhdistää kysymys siitä, mitä sapattina saa tehdä. ”Muista pyhittää lepopäivä. Kuutena päivänä tee työtä ja hoida kaikkia tehtäviäsi, mutta seitsemäs päivä on Herran, sinun Jumalasi sapatti. Silloin ei saa tehdä mitään työtä” (2. Moos. 20: 8 – 10).

Sapatti on viikon seitsemäs päivä eli lauantai. Se piti pyhittää, omistaa Jumalalle, lähestyä Jumalaa, vastaanottaa Jumalalta pyhyys, sillä vain Jumala on pyhä. Juutalaiset kuitenkin kiinnittivät huomion käskyn jälkimmäiseen puoleen, siihen, mitä sapattina ei saanut tehdä. He kehittivät sapattisäännöt määritellen, mikä on työtä ja mitä siis ei saanut tehdä.

Ensimmäisessä kertomuksessa fariseukset kohdistavat arvostelunsa Jeesuksen opetuslapsiin. Huomio ei näytä olevan sapattina kävelemisestä, vaan tähkäpäiden kanssa työskentelystä. Tähkäpäiden kerääminen käsin oli sallittua toisen pellolta (5. Moos. 23: 25), mutta fariseukset katsoivat, että se oli sapattina kielletty. Juutalaisten sapattisääntö kielsi elonkorjuun sapattina (2. Moos. 34: 21). Tähkäpäiden keräämisen fariseukset rinnastivat siis elonkorjuuseen.

Jeesuksen vastaus tähän nousee Vanhasta testamentista. Daavid haki ylipappi Abjatarin siunauksella uhrileivät ruokkiakseen sotilaansa (kertomus on 1. Sam. 21: 1 – 6, siellä papiksi mainitaan Ahimelek, joka oli Abjatarin isä). Uhrileipien syöminen oli sallittua vain papistolle, mutta ylipappi salli sen Daavidille ja hänen sotilailleen.

”Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.” Tämä sanonta osoittaa, että sapattina saa ottaa huomioon ihmisen elämän tarpeet. Nähtävästi Matteus ja Luukas ovat pitäneet tätä Jeesuksen puheen kohtaa liian radikaalina, sillä heidän evankeliuminsa ei sisällä vastaavaa sanontaa. Jeesuksen sanontaa lieventää seuraava jae: ”Ihmisen Poika on myös sapatin herra”. Ihmisen Poika tarkoittaa tässä Jeesusta.

Tekstimme toinen kertomus osoittaa Jeesuksen olevan voimallinen sanoissa ja teoissa. Jälleen tapahtumapäivä on sapatti ja paikka on synagoga. Tekstissä oleva sana ”taas” osoittaa, että kyse oli Kapernaumin synagogasta (vrt. Mark. 1: 21 – 28). ”Käsi oli surkastunut” ei kerro, mistä sairaudesta oli kyse ja milloin sairaus oli saanut alkunsa. Nyt ”fariseukset pitivät silmällä”, mitä Jeesus tekisi. Kuolemanvaarassa olevien auttaminen oli rabbiinien opetuksen mukaan sallittua sapattinakin, mutta tämä mies ei ollut kuolemanvaarassa.

Jeesuksen kysymys: ”Kumpi on sapattina luvallista, tehdä hyvää vai tehdä pahaa?” etsii uutta näkökulmaa rabbiinien opetukseen. Vaikka kysymyksessä ei sitä esitetä, niin teksti sisältää ajatuksen, että Jeesuksella, Ihmisen Pojalla, on valta sapattimääräysten yli. Jeesus paransi miehen. Hän osoitti, että sapattina saa tehdä hyvää.

Teksti kertoo ihmeestä, mutta sen päähuomio ei ole ihmeessä vaan miten tulee toimia sapattina. Rakkauden osoittaminen (toiminta toisen hyväksi) on sallittua. Heti tekstimme jälkeen evankeliumi kertoo, että fariseukset ja Herodeksen kannattajat suunnittelivat, ”miten saisivat Jeesuksen raivatuksi tieltä”.

Suurmarttyyri Teodoros Alokkaan päivän epistola

(2. Tim. 2: 1 – 10)

”Poikani Timoteus, vahvistakoon Kristuksen Jeesuksen armo sinua! Kaikki, mitä olet monien todistajien läsnä ollessa minulta kuullut, sinun tulee uskoa luotettaville ihmisille, jotka pystyvät myös opettamaan muita. Kärsi sinäkin vaivaa niin kuin Kristuksen Jeesuksen kelpo sotilas. Ei kukaan sotilaana palveleva sekaannu jokapäiväisen elämän toimiin, jos haluaa, että päällikkö on häneen tyytyväinen. Ei myöskään urheilija saa voitonseppelettä, ellei hän kilpaile sääntöjen mukaisesti. Maanmiehen, joka raskaan työn tekee, tulee ensimmäisenä saada osansa sadosta. Mieti sanojani! Herra kyllä antaa sinulle ymmärrystä kaikkeen. Muista, että Jeesus Kristus, Daavidin jälkeläinen, on herätetty kuolleista, niin kuin minä julistan. Hänen vuokseen minä kärsin, olen vielä kahleissa kuin rikollinen. Mutta Jumalan sana ei ole kahleissa. Siksi kestä mitä tahansa Jumalan valittujen tähden, jotta hekin saavuttaisivat pelastuksen, jonka Kristus Jeesus on hankkinut, ja sen mukana ikuisen kirkkauden.”

Tekstimme alussa kirjoitetaan uskon ja opetuksen siirtämisestä kolmannelle sukupolvelle. ”Minulta kuullut” tarkoittaa puhuttua opetusta. Timoteus on ensimmäinen sukupolvi, joka siirtää opetuksen ”luotettaville ihmisille” (toinen sukupolvi), jotka opettavat ”muita” (kolmas sukupolvi). Tämä opetus on tarkoitettu kaikille Kirkon jäsenille, ei vain jollekin valitulle ryhmälle. ”Monien todistajien läsnä ollessa minulta kuullut” voi tarkoittaa useita asioita. Se voi liittyä Timoteuksen vihkimiseen (2. Tim. 1: 6; 1. Tim. 1: 18; 4: 14) tai siihen, että jokin asia oli ”vahvistettava kahden tai kolmen todistajan sanalla” (5. Moos. 19: 15).

Kirjoittaja kehottaa Timoteusta kärsimään vaivaa ja antaa kolme esimerkkiä seurattavaksi. Ne eivät ole hänen omaa tuotostaan, vaan hän on lainannut ne stoalaisesta filosofiasta. Paavali on käyttänyt samantapaisia esimerkkejä muualla (1. Kor. 9: 7, 24 – 27). Tässä sotilas opettaa tarvetta määrätietoiseen toimintaan ja kuuliaisuuteen, urheilija itsensä kieltämiseen ja maamies voimakkaaseen ponnistukseen.

Tekstin loppuosa kertoo Paavalin uskollisuudesta Kristukselle. Jumala antaa ymmärryksen kaikkeen. Tässä ”kaikki” tarkoittanee Jumalan ilmoitusta. Hän ilmaisee oppinsa lähteen selvästi: ”niin kuin minä julistan”, vanhemman käännöksen mukaan ”minun evankeliumini mukaan”. Tässä se merkitsee Paavalin julistamaa ilosanomaa. Hän ilmaisee myös, että Kristus on herätetty kuolleista.

Paavali joutui julistuksensa vuoksi kärsimään: ”olen vielä kahleissa”, Paavali on siis roomalaisessa vankilassa. Paavali on tähän valmis, jotta Jumalan valitut saisivat pelastuksen.

Suurmarttyyri Teodoros Alokkaan päivän evankeliumi

(Joh. 15:17 – 16:2)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: Tämän käskyn minä annan teille: rakastakaa toisianne. Jos maailma vihaa teitä, muistakaa, että ennen teitä se on vihannut minua. Jos te kuuluisitte tähän maailmaan, se rakastaisi teitä, omiaan. Mutta te ette kuulu maailmaan, koska minä olen teidät siitä omikseni valinnut, ja siksi maailma vihaa teitä. Muistakaa, mitä teille sanoin, ei palvelija ole herraansa suurempi. Jos minua on vainottu, vainotaan teitäkin. Jos minun sanaani on kuultu, kuullaan myös teidän sanaanne. Kaiken tämän ihmiset tekevät teille minun nimeni tähden, siksi etteivät tunne häntä, joka on minut lähettänyt. Jos minä en olisi tullut ja puhunut heille, he eivät olisi syyllisiä, mutta nyt heidän on mahdotonta puolustella syntiään. Joka vihaa minua, vihaa myös Isääni. Ellen olisi tehnyt heidän keskuudessaan tekoja, joita kukaan toinen ei ole tehnyt, he eivät olisi syyllisiä. Mutta nyt he ovat nähneet minun tekoni ja vihaavat sekä minua että Isääni. Näin täytyi käydä, jotta toteutuisivat heidän kirjoitustensa sana: ”He ovat syyttä vihanneet minua.” Te saatte puolustajan; minä lähetän hänet Isän luota. Hän, Totuuden Henki, lähtee Isän luota ja todistaa minusta. Myös te olette minun todistajiani, olettehan olleet kanssani alusta asti. Olen puhunut teille tämän, ettei uskonne koetuksissa sortuisi. Teidät erotetaan synagogasta, ja tulee sekin aika, jolloin jokainen, joka surmaa jonkun teistä, luulee toimittavansa pyhän palveluksen Jumalalle.”

Tämä teksti on osa Jeesuksen opetuspuhetta opetuslapsilleen aterian jälkeen ennen Hänen vangitsemistaan Getsemanen puutarhassa. Tekstin alku, käsky rakastaa toisiaan, liittyy opetuslasten asemaan. Jeesuksen opetuslapsista oli tullut hänen ystäviään, he eivät enää ole palvelijoita, sillä palvelija ei tiedä isäntänsä aikeita, vaan he ovat ystäviä, sillä Jeesus paljastaa heille kaiken. Aikaisemmin evankeliumi oli korostanut uskoa pelastumisen ehtona, nyt korostetaan toimintaa, koska ollaat ystäviä. Tässä toiminnassa korostuu rakkaus.

Teksti käsittelee uskovan ihmisen suhdetta maailmaan. Tekstin alkupuolella tuodaan vastakkain viha ja rakkaus. Maailma on vihaava opetuslapsia, sillä opetuslapsista tulee Jeesuksen edustajia. Jos maailma vihasi Jeesusta, niin se vihaa myös Hänen edustajiaan. Maailma tässä tarkoittaa kaikkea Jumalaa vastustavaa toimintaa. Maailma on syyllinen, sillä se vainoo opetuslapsia. ”He ovat syyttä vihanneet minua” löytyy kahdestakin eri psalmista (39: 19 ja 69:5). Näin Jeesus valmistaa opetuslapsiaan tuleviin vainoihin. Maailmalla tarkoitetaan tässä Jumalaa vastustavaa maailmaa, ei koko maailmaa. Tässä mainittu maailma vihaa totuutta ja rakkautta.

Vaikka juutalaiset ovat nähneet Jeesuksen toiminnan, he eivät usko Häntä. He vihaavat Häntä ja samalla Hänen Isäänsä. ”He ovat syyttä vihanneet minua” on lainaus Daavidin psalmista (35: 19; 69: 5).

Sitten luvataan puolustaja, Totuuden Henki. Jeesus lähettää hänet Isän luota ja Totuuden Henki lähtee Isästä, aivan kuten me uskontunnustuksessa todistamme. Pyhän Hengen tehtävänä on todistaa Jeesuksesta. Tekstissä yhdistetään Pyhän Hengen todistus ja opetuslasten todistus. Todistus Jeesuksesta sisältyy käskyyn ”tuottaa hedelmää” (Joh. 15: 8).

Tämä maininta, että Jeesus lähettää Isän luota Pyhän Hengen, on saattanut vaikuttaa Kirkon läntisessä osassa, Toledon paikallisessa kirkolliskokouksessa vuonna 589 tehtyyn päätökseen. Kyseinen paikallinen kirkolliskokous vastusti areiolaisuutta ja korostaakseen Kristuksen jumaluutta lisäsi uskontunnustukseen sanat ”ja Pojasta” (Filioque). Tekstin mukaan Pyhä Henki lähtisi ”Isästä ja Pojasta”. Tätä ortodoksinen kirkko ei hyväksynyt. Asiasta kehittyi myöhemmin iso kiista ja se oli yksi syy ortodoksisen ja katolisen kirkon väliseen kiistaan. Ortodoksinen kirkko korostaa samassa tekstissä olevaa mainintaa: ”totuuden Henki, lähtee Isän luota”. Katolisesta kirkosta uskonpuhdistuksen yhteydessä eronneet kirkot omaksuivat uskontunnustuksen Filioquen kanssa. Viimeisien vuosien aikana kristikunnassa on käyty keskustelua asiasta. Osa läntisistä kirkoista näyttää olevan valmis luopumaan kyseisestä käsitteestä uskontunnustuksessa ja palauttamaan käyttöön alkuperäisen muodon: Pyhä Henki lähtee Isästä. Keskusteluun asiasta osallistuvat myös yksittäiset katolisen kirkon teologit. Pyhän Hengen lähteminen Isästä tapahtuu iankaikkisuudessa. Kristus lähetti Pyhän Hengen opetuslapsilleen historian tiettyä hetkenä.

Teksti loppuu siihen, että Jeesus valmistaa opetuslapsia tuleviin vainoihin. Hän varoittaa uskosta luopumisesta, näitäkin tulee tapahtumaan. Me emme tiedä, mitä vainoja Jeesus tai evankeliumin kirjoittaja Johannes tarkoitti. Ne voivat olla niitä vainoja, mitä kuvataan Apostolien teoissa, mutta

jos teksti on enemmän Johanneksen muokkaamaa, niin tekstillä voidaan viitata niihin vainoihin, joita Johanneksen perustamat seurakunnat Vähä-Aasiassa kohtasivat.